

Warszawa dnia 28.06.2005 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-506516-IX-902/05/WR

00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Pan
Jerzy Szmajdziński

Minister Obrony Narodowej

Szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję Pana Ministra, że pracownicy Biura Rzecznika, w dniach 8 i 9 czerwca 2005 r. wizytowali 17 Wielkopolską Brygadę Zmechanizowaną (17 WBZ) w Międzyrzeczu.

Celem wizyty było sprawdzenie przestrzegania praw obywatelskich żołnierzy służby zasadniczej i kadry oraz zapoznanie się z warunkami zakwaterowania i szkolenia.

Z satysfakcją stwierdzić należy, iż w wizytowanej jednostce, nie stwierdzono przypadków naruszania praw obywatelskich. Znaczący wpływ na taki stan ma sposób dowodzenia przez Dowódcę 17 WBZ gen. bryg. Kazimierza Jaklewicza, który ma bezpośredni i częsty kontakt zarówno z kadrą jak i żołnierzami służby zasadniczej. Na bieżąco też skutecznie reaguje na wszystkie sygnały, dotyczące występujących nieprawidłowości. Podkreślenia wymaga, iż aktualnie 17 WBZ nie posiada pełnej obsady, szczególnie dowódczej, z uwagi na udział części kadry w Siłach Stabilizacyjnych w Iraku. Powoduje to także zwiększenie zakresu zadań dla pełniących służbę w jednostce żołnierzy zawodowych.

W roku bieżącym w 17 WBZ realizowany jest program związany z przebudową Sił Zbrojnych i powoływaniem korpusu szeregowych. Na ponad 1000 stanowisk szeregowych zawodowych przewidzianych do uzupełnienia w jednostce obsadzonych jest ponad 50% , a kolejna grupa żołnierzy jest już zakwalifikowana do służby.

Rozpoczynającym zawodową służbę wojskową szeregowym zawodowym stworzono dobre warunki. Zakwaterowano wszystkich w nowo wyremontowanych budynkach

koszarowych, podnosząc w miarę możliwości ich standard wyposażenia. W niedalekiej perspektywie czasowej Dowódca 17 WBZ zamierza jeden z wyremontowanych budynków wydzielić z terenu jednostki i przeznaczyć go wyłącznie dla szeregowych zawodowych, którzy założyli już rodziny. Budynek ten, w ocenie Dowódcy 17 WBZ może pomieścić ok. 45 rodzin - rodzi się więc pytanie gdzie zakwaterowani zostaną pozostali szeregowi, którzy mogą (i z pewnością będą) zakładać rodziny?. Zapoznając się z warunkami zakwaterowania oraz systemem żywienia żołnierzy zawodowych nowego korpusu osobowego, nasunęły się także inne problemy, których rozwiązanie wykracza poza kompetencje dowódców jednostek, z uwagi na to, iż dotyczy to szeregowych zawodowych także w innych jednostkach wojskowych, pozwalam sobie przedstawić je Panu Ministrowi do rozważenia i podjęcia stosownych decyzji.

1. Sprawa żywienia tej grupy żołnierzy.

Ok. 10% szeregowych zawodowych korzysta (odpłatnie) z formy żywienia zbiorowego organizowanego w jednostce, a przeznaczonego dla żołnierzy służby zasadniczej. Zdecydowana większość organizuje sobie wyżywienie we własnym zakresie tj. zakupując produkty żywnościowe w pobliskich sklepach. Zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami obie możliwości są dozwolone. Niechęć do korzystania z żywienia zbiorowego spowodowana jest przede wszystkim jakością posiłków (norma żywnościowa taka sama jak dla żołnierzy służby zasadniczej), porą ich wydawania, a także chęcią zaoszczędzenia pieniędzy. Podkreślić należy, iż znacząca liczba tych żołnierzy otrzymywanymi uposażeniami wspiera swe rodziny, zamieszkałe w różnych częściach kraju. Rezygnacja z możliwości zbiorowego żywienia - ich zdaniem, powodowana jest tym, że często nie mogą spożyć śniadania, ponieważ w tym czasie muszą już być na ćwiczeniach. Zakupując produkty żywnościowe przechowują je w izbach żołnierskich oraz zakupionych przez 17 WBZ lodówkach. Problem polega jednak na tym, iż w przypadku, kiedy wszyscy będą chcieli przejść na system indywidualnego żywienia w każdej izbie winny znajdować się przynajmniej dwie lodówki (obecnie są dwie dla całej kompanii (dla ponad 100 żołnierzy !) zainstalowane w pomieszczeniu gospodarczym). Zauważyć należy, iż przechowywane w lodówkach produkty żywnościowe w przypadku dłuższej nieobecności właściciela, będą ulegały zepsuciu i w przypadku ich nieusunięcia mogą stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia wszystkich użytkowników. Należy także mieć na uwadze możliwość dokonywania „pożyczek” bez zgody właściciela, a nawet kradzieży, co może rodzić nieprzewidywalne i groźne konflikty

międzyludzkie. Korzystniejszym rozwiązaniem wydaje się dostosowanie wydawania posiłków do godzin szkolenia oraz poprawa ich jakości, nawet poprzez nieznaczne podniesienie kwoty odpłatności. Pozwoli to na uniknięcie możliwości zbiorowych zatruc pokarmowych oraz ograniczy chęć nadmiernego oszczędzania na wyżywieniu tej grupy żołnierzy zawodowych, co można zaobserwować już obecnie.

2. Zachowanie higieny osobistej.

Dotyczy to szczególnie rozwiązania problemu prania oraz suszenia bielizny osobistej szeregowych zawodowych. Należałoby rozważyć ten problem w jaki sposób to robić, czy w sposób zorganizowany na szczeblu jednostki, czy też indywidualnie. Jeśli indywidualnie to koniecznym jest wyposażenie pododdziałów w pralki a także wydzielenie specjalnych pomieszczeń do suszenia bielizny.

Powstanie korpusu szeregowych zawodowych jest nowym i bardzo ważnym przedsięwzięciem dla Sił Zbrojnych RP. Brak jest na tym odcinku znaczących doświadczeń, które pozwoliłyby na uniknięcie różnego rodzaju niedociągnięć. Działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz.147), przedstawiam te istotne problemy, wyrażając nadzieję, że podjęte przez Pana Ministra działania spowodują ich szybkie zbadanie i rozwiązanie. Pozwoli to na uniknięcie wskazanych problemów w przyszłości oraz pozytywnie wpłynie na poziom wykonywanych zadań przez żołnierzy nowego korpusu.

Będę wdzięczny Panu Ministrowi za poinformowanie mnie o zajętym stanowisku wobec przedstawionych problemów.

Z wyrazami poważania

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ dr hab. Jerzy Świątkiewicz
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich